

אמנה (מס' 111) בדבר הפלייה בתעסוקה ומשלח-יד, 1958*

גינבה, 25 ביוני 1958.

ישראל הפקידה את כתב האישור ביום 12 בינואר 1959.

האמנה תיכנס לתקפה לגבי ישראל ביום 12 בינואר 1960.

הוועידה הכללית של ארגון הבינלאומי אשר כונסה בג'ניבה על ידי הגוף המנהל של משרד העבודה הבינלאומי, ונתאספה בכנס הארבעים ושנים שלה ביום 4 ביוני 1958, ואשר החליטה לאמץ הצעות מסוימות ביחס להפלייה בשדה התעסוקה ומשלח-היד, הוא הסעיף הרביעי בסדר היום של הכנס, ואשר גמרה אומר שהצעות אלו ילבושו צורת אמנה בינלאומית, ואשר בשימה על לב שהצהרת פילאדלפיה מאשרת שכל בני-האדם, ללא הבדל גזע, אמונה או מין, יש להם הזכות להתור להתקדמותם החמרית והתפתחותם הרוחנית כאחת בתנאי חירות וכבוד, בטחון כלכלי וסיכוי שווה, ואשר בשימה עוד אל לב שהפלייה מהווה הפרה של הזכויות המובעות בהצהרה הכול-עולמית על זכויות האדם, מאמצת היום, עשרים וחמישה בחודש יוני לשנת אלף ותשע מאות וחמישים ושמונה, את האמנה הבאה, שייקרא לה אמנת ההפלייה (העסקה ומשלח-יד), 1958:

סעיף 1

1. לענין אמנה זו, המונח "הפלייה" כולל –

(א) כל הבדלה, הרחקה או עדיפות מטעמי גזע, צבע, מין, דת, השקפה מדינית, מוצא לאומי או מקור חברתי, שיש בהן כדי לשים לאל או לפגום את שוויון הסיכוי או במשלח-יד;

(ב) כל הבדלה, הרחקה או עדיפות מטעמים אחרים, שיש בהן כדי לשים לאל או לפגום את שוויון הסיכוי והיחס בהעסקה או במשלח-יד, כפי שייקבע על ידי החבר הנוגע בדבר, לאחר התייעצות בארגונים מייצגים של מעבידים ועובדים, מקום שם קיימים, ובגופים נאותים אחרים.

2. הבדלה, הרחקה או עדיפות לגבי עבודה מסוימת, המבוססת על דרישותיה הטבעיות של אותה עבודה, לא יהיו רואים אותן בגדר הפלייה.

3. לענין אמנה זו, המונחים "העסקה" ו"משלח-יד" כוללים גישה לאימון מקצועי, גישה לעבודה ולמשלח-יד מסוימים, ותנאי ההעסקה.

* כתבי אמנה 288, כרך 10, עמ' 27, שם מובאים גם הגירסאות באנגלית ובצרפתית, שדין מקור לשניהם, ראה סעיף 14 לעיל.

בשנת 1981 נחתמה האמנה בדבר ביטול אפליה נגד נשים לצורותיה, שהופצה ביום 9.6.86 בצירוף להצעת התזכיר לחוק שוויון האישה, ראה סעיף ג(6) לתזכיר. האמנה ניתנת בפרק 10.22.2 להלן. האמנה היא אחת המעטות שנתקבלו על-ידי הארגון ואין תחולתן מוגבלת ל"עבודה" כמשמעות הדבור במשפט-העבודה – היינו, עבודה שכירה, האמור בה חל על "עבודה" והן על משלח-יד והתעסקות אף אם אין אלה קשורים בעבודה כשכיר. היקף תחולת האמנה הוא רחב ביותר משום שהיא מיחסת משמעות רחבה הן ל"אפליה" והן ל"עבודה" ו"משלח-יד", משמעות רחבה הן לענין ההבחנות לשליה שיש לראותן כמפלול והן לענין השלבים השונים בתהליך העבודה ומשלח-היד שעליהם חל האמור באמנה. המוגן על-ידי האמנה אינו מוגבל לקבלה לעבודה או לזכות העיסוק במשלח-יד; אף ההזדמנות לרכישת מקצוע ותנאי-עבודה בכלל המוגן.

על אמנות עבודה בינלאומיות כמקור לפרשנות, ראה פסה"ד בפרק 10.15.01, הדן בכללי פרשנות, תחת הכותרת "על היזקקות למקורות זרים".

וראה דב"ע ש/4-18, ההסתדרות הכללית ואח' – עיריית ת"א; פד"ע כרך י"ב, עמ' 52, בו נפסק כי אמנה בינלאומית אינה הופכת לחלק של המשפט הפוזיטיבי, על-ידי אישורה על-ידי ישראל. אך יחד עם זאת, ההנחה היא שמדינת ישראל מכבדת את חובותיה במשפט הבינלאומי ואינה מחוקקת תוך הפרתו. יודגש שבתחום משפט העבודה הבינלאומי ואישור אמנות עבודה בינלאומיות, והוכתה ישראל, מאז החלה לאשר אמנות אלה, בדרך מיוחדת. הדרך היא, הפניית תשומת הלב של הכנסת לכוונה לאשר אמנה בהקשר לדבר חקיקה. על כן, במידה והדבר תלוי בפירוש החוק, במסגרת המתרת לכך – יש להימנע מפירוש המביא להפרת המשפט הבינלאומי המחייב את המדינה, בג"צ 103/67, "דה אמריקן אירוופין בית-אל מישן" נ. שר הפנים ואח'; פד"י כרך (א)2, עמ' 325, בעמ' 333; ע"א 65/67, דנותה קורס ואח' נגד וולף קירשן; פד"י כרך כ"א(2), עמ' 20, בעמ' 26.

(המשך ההערה בעמ' הבא)